

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“ ВО СКОПЈЕ

Е Л А Б О Р А Т

ЗА (РЕ)АКРЕДИТАЦИЈА НА СТУДИСКА ПРОГРАМА

Специјална едукација и рехабилитација – оштетување на слухот

Втор циклус на студии

Едногодишни студии (60 кредити)

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

Скопје, 2023 ГОДИНА

3. ОПШТИ ПОДАТОЦИ ЗА СТУДИСКАТА ПРОГРАМА

1	Назив на студиската програма	На македонски јазик	<i>Специјална едукација и рехабилитација – оштетување на слухот</i>
		На англиски јазик	<i>Special education and rehabilitation – hearing impairments</i>
		На јазикот на која се изведува наставата	<i>Специјална едукација и рехабилитација – оштетување на слухот</i>
2	Студиски полиња или уметнички дисциплини од прво, второ и трето ниво според Меѓународната стандардна класификација на образованието на УНЕСКО (МСКОБ, ISCED). За интердисциплинарни студиски програми се наведуваат соодветните студиски полиња или уметнички дисциплини од прво, второ и трето ниво	Пошироко подрачје	<i>01 Образование 09 Здравство и социјална заштита</i>
		Потесно подрачје	<i>011 Образование 018 Интердисциплинарни програми и квалификации кои вклучуваат образование 090 Здравство и социјална заштита кои не се дополнително дефинирани 091 Здравство 092 Социјална заштита 098 Интердисциплинарни програми и квалификации кои вклучуваат здравство и социјална заштита.</i>
		Детално подрачје	<i>0119 Образование кое не е класифицирано на друго место 0188 Интердисциплинарни програми и квалификации кои вклучуваат образование 0900 Здравство и социјална заштита кои не се дополнително дефинирани 0915 Терапија и рехабилитација 0921 Грижа за возрасни лица и лица со попреченост 0988 Интердисциплинарни програми и квалификации кои вклучуваат здравство и социјална заштита</i>
3	Фраскатијева класификација (за определување на назив)	Научно подрачје	<i>5 Општествени науки</i>
		Научно поле	<i>5.3 Образование (Воспитание и образование)</i>
		Научна, стручна или уметничка област	<i>5.03.00.03. Методика 5.03.00.16. Ортопедагогија 5.03.00.17. Логопедија 5.03.00.18. Специјална едукација и рехабилитација 5.03.00.19. Друго</i>
4	Национална класификација на занимања	Главни групи	<i>2. Стручњаци и научници</i>
		Подгрупи	<i>23. Стручњаци за образование</i>
		Споредни групи	<i>235. Друг наставен кадар за образование</i>
		Единечни групи	<i>2351. Наставен кадар за образовни методи 2352. Наставен кадар за образование на деца со развојни тешкотии</i>
5	Вид на студии (академски или стручни)		<i>VII A - II циклус на студии магистерски академски студии</i>
6	Циклус на образование (прв или втор циклус на студии, или интегриран прв со втор циклус студии)		<i>Втор циклус на студии</i>
7	Оптовареност на студиската програма изразена во ЕКТС кредити и доколку е предвидено подготвителни курсеви		<i>60 ЕКТС</i>

8	Вредност во ЕКТС кредити на завршната работа академските постдипломски студии	15 ЕКТС	
9	Времетраење на студиите (во години и семестри на траење на студиската програма)	1 година / 2 семестри	
10	Податоци дали студиската програма се поднесува за акредитација или за продолжување на претходната акредитација	Акредитација	
11	Начин на финансирање на предложената студиска програма, а за приватните и приватно-јавните непрофитни високообразовни и научни установи доказ за обезбедена квалитетна финансиска гаранција за студиската програма	Самофинансирање/Школарина во износ од 1938 евра во денарска против вредност	
12	Степен или ниво на квалификација потребно за запишување на студиите според Националната рамка на квалификации	На оваа студиска програма можат да се запишат: кандидати со завршени четиригодишни студии на прв циклус на студии (240 ЕКТС) или кандидати со завршено високо образование VI/I степен (пред воведување на ЕКТС) од општествени и хуманистички науки и други сродни научни дисциплини.	
13	Услови за запишување на студиската програма посебно за редовни, вонредни и странски студенти, кои вклучуваат предмети релевантни за студиската програма од државната матура или приемен испит со јасна, недвосмислена и точна содржина на испитот, неговото траење, изведување и оценување	За исполнетоста на сродноста на претходно завршеното образование, одлучува Наставно-научниот колегиум на студиската програма.	
14	Степен или ниво на квалификација што се стекнува со завршување на студиите според Национална Рамка на Квалификација	Академски студии - Магистратура; VII/I степен	
15	Академски или стручен назив кој се стекнува по завршувањето на студиската програма	На македонски јазик	Магистер по специјална едукација и рехабилитација од областа на оштетување на слухот
		На англиски јазик	Master of Special Education and Rehabilitation – Hearing impairments (M.Sc.)
		На јазикот на која се изведува наставата	Магистер по специјална едукација и рехабилитација од областа на оштетување на слухот
16	Место на реализирање на наставата	Филозофски факултет	
17	Број на студенти што се планира да се запишат на студиската програма	25	
18	Јазик на којшто ќе се изведува наставата	македонски	
19	Можност за изведување на наставата на странски јазик (прозорци на мобилност-наставни предмети што можат да се реализираат на англиски јазик)	Едукација и рехабилитација на лицата со оштетен слух / Education and rehabilitation of persons with hearing impairments Глувослепи лица / Deaf-blind persons	
20.1	Начин на студирање (редовни, вонредно студирање)	редовни	
20.2	Правила, можности и услови за вонредно студирање на студиската програма	/	
21	Информација за продолжување на образованието вклучувајќи студиски и научни полиња за студиски програми од втор и трет циклус на академски или стручни студии за кои со завршување на соодветната студиската програма од прв циклус се обезбедува соодветна проодност	Вертикална проодност кон трет циклус на докторски студии од полето Образование (Воспитание и образование)	
22	Учебна година во која ќе започне реализацијата на студиската програма	2024/2025	
23	Роковите за завршување на предвидените активности од студиската програма	Студентите на втор циклус имаат право да ги положат испитите предвидени на студиската програма, најдолго во времето што е двапати подолго од пропишаното траење на студиите, односно најмногу 2 (две) години (четири	

			<p>семестри) од почетокот на учебната година кога е извршен уписот на Факултетот. Рокот за завршување на студиите ја вклучува и третат испитна (последна) сесија предвидена за предметите запишани во летниот семестар. По истекот на рокот, студентот ако ги нема положено испитите може да ги продолжи студиите со поднесување на барање за продолжување на студии. Доколку во меѓувреме настане измена на студиската програма, студентот ги продолжува студиите по студиската програма која се применува. (Одлука за правила на студирање за прв циклус студии и втор циклус студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Филозофски факултет – Скопје ((Унив. Гласник бр.585/2022))</p>
24	Број и датум на Решение (доколку се поднесува за реакредитација)	на последна акредитација од Одборот за Акредитација за почеток со работа на студиската програма од МОН/АКВО	<p>1409-208/4 од 07.02.2019</p> <p>Бр.14-514 од 11.03.2019</p>

3. Цел и оправданост за воведување на студиската програма

Важен поттик за реакредитација на Студиска програма на втор циклус по специјална едукација и рехабилитација – оштетување на видот е потребата теоретски и практично да се одговори на динамиката и промените што се случуваат како резултат на континуираниот развој на науката и технологијата. Целта на студиската програма по Специјална едукација и рехабилитација – оштетување на слухот е да ги оспособи идните кадри со фундаментални научни знаења и практично искуство од областа на специјалната едукација и рехабилитација на лицата со оштетување на видот. Имено, ова студиска програма на идните студенти ќе им овозможи компетенции кои им овозможуваат да се развијат во квалитетни истражувачи, односно научни работници кои се способни да спроведуваат индивидуални истражувања. Студентите ќе се запознаат со најсовремената теорија и истражување и ќе размислат како се поврзуваат со политиката и практиката. По завршување на студиите студентите ќе имаат знаења и вештини за работа со лица со оштетување на слухот.

Во Република Македонија не постојат студиски програми од ваков вид, кои се одвиваат континуирано од прв до трет циклус, а во себе ги опфаќаат областите Специјалната едукација и рехабилитација – оштетување на слухот. Програмата има за цел да изгради капацитет во институциите и да развие стручни профили од кои се очекува да избираат, администрираат и интерпретираат детални дијагностички проценки, како и да користат соодветни психометриски алатки, средства и начини на комуникација, соодветни стратегии, интервенции и пристапи за поддршка на лица со оштетување на слухот.

При изработување на програмата најнапред беа анализирани програмите на првите 500 рангирани универзитети на листата на Џиао Тонг Универзитетот од Народна Република Кина. Се увиде дека сите високо рангирани универзитети нудат посдипломски студии од оваа област. Водејќи се од целите поставени со оваа студиска програма, но и од содржините кои ги нудат студиските програми од прв и од трет циклус на студии на Филозофскиот факултет, а од областа на Специјална едукација и рехабилитација, како и од академскиот потенцијал на Филозофски факултет за референтни програми според која се изработуваше елаборатот беа избрани програмите за магистерски студии, како на пример Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju – Univerzite u Beogradu Специјална едукација и рехабилитација особама за оштетење слуха (<http://www.fasper.bg.ac.rs/studije-master.html>). The University of Birmingham Deaf education MA <https://www.birmingham.ac.uk/postgraduate/courses/distance/edu/deaf-education.aspx> the University of Leeds Deaf Education (Teacher of the Deaf Qualification) MA <https://courses.leeds.ac.uk/d329/deaf-education-teacher-of-the-deaf-qualification-ma>).

Овие програми понудени од светски реномирани универзитети во огромен дел се преклопуваат, но истовремено беа и најсоодветни да одговорат на нашите поставени цели во изготвувањето на студиска програма: Специјална едукација и рехабилитација – оштетување на видот.

Имплементацијата на оваа подобрена програма при Филозофскиот факултет ќе овозможи и зголемена мобилност на студентите на европски универзитети кои нудат компатибилни програми и кои се влезени во разни мрежи за размена на студенти и наставен кадар, на тој начин обезбедувајќи му на Филозофскиот факултет и на УКИМ да биде во чекор со понудата и светските трендови во високото образование.

4. Усогласеност на студиската програма со потребите на општеството за дадениот профил на кадри

Идентификувањето на општествената потреба за постоење на ваква студиска програма и профилите што таа ги креира, се одвива преку редовни консултации со органите на државната управа, граѓанскиот сектор и академската заедница.

Студиската програма по специјална едукација и рехабилитација – оштетување на слухот ќе ја минимизира потребата од вклучување на странски експерти од областа на специјалната едукација и рехабилитација, и ќе промовира домашен научен подмладок кој ќе работи на фундаментални истражувања на превенција, детекција, ран третман и интервенција, соодветно прилагодување на методите, средствата и инструментите за успешно образование, работно оспособување и вработување на лицата со оштетување на слухот и ќе ја развива педагошката дејност, посебно, ќе ја развива специфичната потреба за воведување на сензитивни теми во корелација со различни видови на попреченост и недискриминација, во наставата на сите нивоа на образование во Р.С Македонија. Со Студиската програма од втор циклус на студии на Филозофскиот факултет, ќе се покријат потребите за знаење, вештини и компетенции за работа и пристап кон лицата со оштетување на видот од сферата на јавната администрација и развојот на македонската наука. Ќе се зајакне и подобри комуникацијата и соработката меѓу науката, креаторите на политиките и јавната администрација.

Преку јакнење на капацитетите на Органите на управата и јавната администрација – институциите и раководителите на органите и телата на јавната управа, посебните тела и органи на разни институции, координаторите за еднакви можности во рамките на министерствата и локалната самоуправа, ќе се подобри имплементацијата на мерките и активностите ко произлегуваат од позитивната легислатива и политиките на Р.С Македонија од областа на недискриминација, еднаквост и рамноправност на сите граѓани без оглед на нивната функционална способност. Ќе се промовира директно вклучување на лицата со оштетување на слухот во процесот на проценување на импликациите на секое планирано дејство врз лицата со попреченост, вклучувајќи го и законодавството, политиките или програмите во сите области и на сите нивоа. Ќе се зајакне стратешкиот пристап и настојувањето искуствата на лицата со попреченост да станат интегрална димензија на дизајнирањето, спроведувањето, мониторингот и евалуацијата на политиките и програмите во сите политички, економски и општествени сфери, така што жените и мажите со и без попреченост ќе имаат еднакви придобивки.

Потребата од профилите на оваа студиска програма можеме да ја утврдиме, преку постојаното зголемување на бројот на отворени работни места за специјални едукатори и рехабилитатори како во рамките на редовните училишта, што е резултат на Законот за основно образование од 2019 година (Службен весник на Република Северна Македонија бр.161/19 и 229/20)¹ и целосно вклучување на учениците со попреченост во рамките на редовните училишта, така и во улога на креатори и имплементатори на политиките и практиките поврзани со лицата со попреченост и подобрување на квалитетот на нивниот живот. Вештините и компетенциите здобиени со магистрирањето на кадрите што се профилираат се клучни за спроведување на политиките за недискриминација и еднаквост на лицата со попреченост на локално и централно ниво на управување.

---

¹ <https://mon.gov.mk/stored/document/Zakon%20za%20osnovното%20obrazovanie%20-%20nov.pdf>

5. Ниво во Националната рамка на високообразовните квалификации, студиска програма Специјална едукација и рехабилитација – оштетување на слухот, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, согласно со Уредбата за националната рамка на високообразовните квалификации

Ниво во Националната рамка на високообразовните квалификации		Високо образование	Ниво во Европската рамка на високообразовни квалификации
VII	A		7
		III циклус на студии магистерски академски	

6. Цели на студиска програма и резултати од учење кои означуваат успешно завршување на вториот циклус на студии (60/120 ЕКТС) и се доделуваат на лице кое ги исполнува следните дескриптори на квалификациите:

6.a. Општи дескриптори на квалификации за втор циклус на едно/двогодишни студии со 60/120 ЕКТС, за студиската програма поднесена за (ре)акредитација, согласно со Уредбата за националната рамка на високообразовните квалификации

Тип на дескриптор	Опис
Знаење и разбирање	<ul style="list-style-type: none"> - Показува знаење и разбирање од полето на студиите од специјална едукација и рехабилитација на лицата со оштетување на слухот, кое претставува надградба на првиот циклус, применувајќи методологии на систематски и креативен начин, соодветни за разрешување на проблемите од областа на специјалната едукација и рехабилитација и пошироко, со кое се обезбедува основа и можност за оригиналност, развивањето и примената на автономни идеи во тек нанауно-истражувачка работа. - Поседува продлабочени знаења од областа на специјалната едукација и рехабилитација на лицата со оштетување на слухот, како знаења од една или повеќе предметни области од полето на дефектолошките науки кои се базираат на најреномирани меѓународни истражувања во ова поле.
Примена на знаењето и разбирањето	<ul style="list-style-type: none"> - Способност за практична и професионална примена на знаењето и разбирањето, базирано на факти од полето на специјалната едукација и рехабилитација на лицата со оштетување на слухот. - Развива и дава аргументи и решенија за проблеми во соодветните подрачја на специјалната едукација и рехабилитација, применувајќи современ мултидисциплинарен, индивидуален, креативен и оригинален пристап во едукацијата и рехабилитацијата на лицата со инвалидност и во мултидисциплинарен контекст, поврзани со полето на студирање.
Способност за проценка	<ul style="list-style-type: none"> - Показува способност за прибирање, анализирање, оценка и презентирање на информации, идеи и концепти за клучните подрачја на специјалната едукација и рехабилитација, односно покажува способност за синтетизирање и интегрирање на знаењата стекнати во текот на студиите. - Способност за систематско и креативно справување со сложени прашања, за солидно проценување на лицата со оштетување на слухот дури и при некомплетни и ограничени информации, но кои ги вклучуваат личните, општествените и етичките одговорности при примена на стекнатото знаење и проценка. - Способност за проценување и селекција на научни теории, методологии, алатки и општи вештини од предметните области, како и поставување на нови анализи и решенија на научна основа.

<p>Комуникациски вештини</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Способност за размена на заклучоци и предлози со аргументирање и со рационално поткрепување на истите, како со стручни, така и со нестручни лица, јасно и недвосмислено. - Способеност да се дебатираат проблемите од различни теоретски перспективи. - Способност да се соработува во тим и во соодветен практичен контекст. - Способност за усно презентирање за теоретска анализа на студии на случај. - Способност да се напише теориски поткрепена проценка на современ текст (приказ). - Преземање значителна одговорност за заедничките резултати. - Водење и иницирање на активности.
<p>Вештини на учење</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Способност за препознавање на личната потреба за понатамошно знаење, за независно идентификување на своите лични потреби и интерес за континуирана едукација и професионален развој. - Способност за независно и самостојно делување при стекнувањето нови знаења и вештини во општествени рамки. - Способност за преземање одговорност за понатамошен професионален развој и усовршување.

6.б. Специфични дескриптори на квалификации за втор циклус на едно/двогодишни студии со 60/120 ЕКТС, за студиската програма поднесена за (ре)акредитација, согласно со Уредбата за националната рамка на високообразовните квалификации

Тип на дескриптор	Опис
<p>Знаење и разбирање</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Сеопфатни и продлабочени знаења за основните подрачја на дефектолошкото истражување, со особен акцент врз содржините и темите, како и концептите и теориските перспективи кои се суштински за дисциплините од програмата за Оштетување на слухот. - Оспособеност за разбирање и толкување на клучните теории на едукацијата и рехабилитација на лицата со оштетување на слухот. - Стекнати научни и продлабочени знаења за современите едукативни и рехабилитационски системи во светот и развиени способности за нивно критичко разгледување и компаративно проучување.

Примена на знаењето и разбирањето	<ul style="list-style-type: none"> - Поседува способност стекнатите знаења од полето на специјалната едукација и рехабилитација и потесното подрачје на специјализација адекватно да ги толкува и креативно применува со почитување на највисоките барања за научен интегритет. - Има способност да планира и спроведува оригинални истражувања од областа на специјалната едукација и рехабилитација и нејзините дисциплини, кои ќе се генерираат нови знаења и вештини кои ќе придонесуваат за унапредување на областа на својата научна работа. - Се очекува знаењата стекнати преку истражувањата да бидат објавувани во национални и интернационални рецензирани публикации, и со тоа вреднувани во согласност на највисоките академски стандарди. - Има способност да за креирање и менаџирање на организациски промени на национално и локално ниво.
Способност за проценка	<ul style="list-style-type: none"> - Поседува способност стекнатите знаења од полето на специјалната едукација и рехабилитација и подрачјето на специјализација – оштетување на слухот адекватно да ги толкува и креативно применува со почитување на највисоките барања за научен интегритет. - Има способност да планира и спроведува оригинални истражувања од областа на специјалната едукација и рехабилитација и нејзините дисциплини, кои ќе се генерираат нови знаења и вештини кои ќе придонесуваат за унапредување на областа на својата научна работа. - Се очекува знаењата стекнати преку истражувањата да бидат објавувани во национални и интернационални рецензирани публикации. - Способност за користење на различни извори на знаења и критички однос кон истите. - Способност за синтетизирање и интегрирање на знаењето.
Комуникациски вештини	<ul style="list-style-type: none"> - Подготвеност за споделување на сознанија, идеи и вештини од областа на сопствената експертиза со останатите членови на дефектолошката (специјална едукација и рехабилитација), научната и пошироката општествена заедница. - Способност за размена на заклучоци и предлози со аргументирање и со рационално поткрепување на истите, како со стручни, така и со нестручни лица, јасно и недвосмислено.
Вештини на учење	<ul style="list-style-type: none"> - Поседува интерес за постојано самоусовршување во областа на специјалната едукација и рехабилитација, а особено во подрачјето на оштетување на слухот. - Ги следи најновите достигнувања во областа на технолошкиот, општествениот и културниот развој и преку соодветна анализа и интерпретација на нивните претпоставки и цели да ги промовира во поширокиот општествен контекст.

7. Утврден сооднос помеѓу задолжителните и изборните предмети, со листа на задолжителни предмети, листа на изборни предмети и дефиниран начин на избор на предметите.

СТРУКТУРА НА СТУДИСКА ПРОГРАМА

Табела 7.1. Распоред на предмети по семестри и години на студии за академски студии

Реден број	Код на предметот	Назив на предмет	Семестар	Неделен фонд на часови		ЕКТС
				П	В	
ПРВА ГОДИНА						
1	Д-ОС101-3/24	Едукација и рехабилитација на лицата со оштетен слух	1	2	0	8
2	Д-ОС102-3/24	Глувослепи лица	1	2	0	8
3.	Д-ОС103-3/24	Универзален дизајн и учење	1	2	0	8
4.		Изборен предмет (се бира еден предмет од Табела 7.2)	1			6
5.	Д-ОС204-3/24	Комуникација на лица со оштетен слух	2	2	0	8
6.	Д-ОС205-3/24	Планирање на научно истражување	2	2	0	7
7.	Д-ОС206-3/24	Магистерски труд	2			15
Вкупно часови (предавања/вежби) и ЕКТС за година				100		60

Табела 7.2. Изборни предмети на студиската програма (во Листата се вклучуваат изборните предмети од студиска програма и наставни предмети кои се изведуваат на друга единица на универзитетот, согласно член 139 став 9 од Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија 82/18)

Реден број	Код	Назив на предметот	Семестар	Неделен фонд на часови		ЕКТС	Од која единица
				предавања	вежби		
1	Д-ОС101-И/24	Асистивни технологии	1	1	0	6	Филозофски факултет
2	Д-ОС102-И/24	Психологија на лица со оштетен слух	1	1	0	6	Филозофски факултет
3	Д-ОС103-И/24	Генетски аспекти на развојните нарушувања	1	1	0	6	Филозофски факултет
4	Д-ОС104-И/24	Социопедија	1	1	0	6	Филозофски факултет
Вкупно:					/		/

Табела 7.3. Прозорци на мобилност – наставни предмети кои можат да се реализираат и на англиски јазик согласно член 139 став 10 од Законот за високото образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 82/18)

	Назив на предмет	Наставник	Година/Семестар	ЕКТС
1.	Едукација и рехабилитација на лицата со оштетен слух / <i>Education and rehabilitation of persons with hearing impairments</i>	Проф. Д-р Зора Јачова	1 / 1	8
2.	Глувослепи лица / <i>Deaf-blind persons</i>	Проф. Д-р Зора Јачова Проф. Д-р Даниела Димитрова Радојичиќ	1 / 1	8

Табела 7.4. Преглед на застапеност на задолжителните предмети и изборните предмети на студиската програма.

Семестар	Број на задолжителни предмети	Број на изборни предмети	Вкупно предмети
I	3	1	4
II	3	0	3
III			
IV			
Вкупно	6	1	7
% застапеност	90%	10%	100%

Табела 7.5. Преглед на процентуалната застапеност на задолжителните предмети и изборните предмети.

Ред бр	Траење на студиите (години)/ вкупен број на ЕКТС на студиската програма	Вкупна оптовареност изразена преку ЕКТС		Оптоварност за изборни предмети изразена преку ЕКТС	
		А Вкупен број на ЕКТС на студиската програма	А1 Процентуална застапеност на ЕКТС од наставните предмети на студиската програма	Б Вкупен број на ЕКТС од изборни наставни предмети	Б1 Процентуална застапеност на ЕКТС од изборните наставни предмети во однос на вкупниот број на ЕКТС на студиската програма
1.	1 година 60 ЕКТС	60	100%	6	(Б/А)*100= 10%

7.1. Правила и начин на избор на изборни предмети со можност за избор на предмети од други акредитирани студиски програми

Начин на избор на изборни предмети од студиска програма
Се бира еден предмет од понудените предмети од листата преставена во Табела 7.2
Начин на избор на изборни предмети од универзитетска листа
Во студиската програма нема изборни предмети од други факултети (универзитетска листа)

7.2. Рокови за завршување на предвидените активности од студиската програма

Студентите на втор циклус имаат право да ги положат испитите предвидени на студиската програма, најдолго во времето што е двапати подолго од пропишаното траење на студиите, односно најмногу 2 (две) години (четири семестри) од почетокот на учебната година кога е извршен уписот на Факултетот. Рокот за завршување на студиите ја вклучува и третат испитна (последна) сесија предвидена за предметите запишани во летниот семестар. По истекот на рокот, студентот ако ги нема положено испитите може да ги продолжи студиите со поднесување на барање за продолжување на студии. Доколку во меѓувреме настане измена на студиската програма, студентот ги продолжува студиите по студиската програма која се применува. (Одлука за правила на студирање за прв циклус студии и втор циклус студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Филозофски факултет – Скопје ((Унив. Гласник бр.585/2022))

8. Список на наставен кадар со податоци наведени во членот 7 (Прилог бр.4) од Правилникот за содржината за студиските програми (“Службен весник на Република Македонија”, бр.79/2023) и член 61 став 3 од Закон за високо образование (“Службен весник на Република Македонија”, бр.82/2018)

Табела 8.1 Список на лица избрани во наставно-научни, научни и наставни звања во редовен работен однос со полно работно време **на единицата**, што ќе учествуваат во реализација на студиската програма

	Име и презиме на наставникот	да се наведе		Назив на предметот (од Табела 7.1 и 7.2)	Вкупен број на предмети	
		звањето во кое е избран и во која научна област	Областа во која што е докториран		зимски	летен
1	Проф. Д-р Зора Јачова	Редовен професор од областа дефектологија (сурдологија), методика, ортопедагогија	Дефектологија	Едукација и рехабилитација на лицата со оштетен слух Глувослепи лица Универзален дизајн и учење Комуникација на лица со оштетен слух	3	1
2.	Проф. Д-р Владимир Трајковски	Редовен професор од областа на хумана генетика, физиологија со функционална анатомија, медицински основи на инвалидноста, аутистичен спектар на нарушувања	Дефектологија	Генетски аспекти на развојните нарушувања	1	
3.	Проф. Д-р Даниела Димитрова Радојичиќ	Редовен професор од областа дефектологија (тифологија), методика, ортопедагогија	Дефектологија	Глувослепи лица Универзален дизајн и учење	2	/
4.	Проф. Д-р Зоран Киткањ	Редовен професор од областа на криминологија со малолетничка деликвенција, методика на ресоцијализација ; заштита и рехабилитација	Дефектологија	Социопедија	/	1
5.	Проф. Д-р Наташа Ангеловска Галевска	Редовен професор од областа на	Педагогија	Планирање на научно истражување	/	1

		Методологија, Статистика				
6.	Проф. Д-р Огнен Спасовски	Редовен професор од областа на Психологија во образование и воспитание	Психологија, Педагогија	Психологија на лица со оштетен слух	1	
7.						
8.						
Вкупно					7	3

Табела 8.2 Список на лица избрани во наставно-научни, научни и наставни звања во редовен работен однос со полно работно време од други единици на високообразовната установа ангажирани на единицата каде што се реализира студиската програма

Ред бр	Име и презиме на наставникот	да се наведе			Назив на предметот (од Табела 7.1 и 7.2)	Вкупен број на предмети што ги предава на единица и студ. програма	
		звањето во кое е избран и во која научна област	Областа во која што е докториран	единица каде работи во редовен работен однос		зимски	летен
1	Проф. Д-р Дејан Ѓорѓевиќ	Редовен професор од областа на компјутерска техника и информатика	Вештачка интелигенција и системи	Електротехнички факултет	Асистивни технологии	1	/
2							
3.							
Вкупно						1	/

Табела 8.3 Список на лица избрани во наставно-научни, научни и наставни звања во работен однос во друга високообразовната установа или друга институција (приватна или јавна необразовна) ангажирани на единицата каде што се реализира студиската програма

Рб	Име и презиме на наставникот	да се наведе			Назив на предметот (од Табела 7.1 и 7.2)	Вкупен број на предмети		Работен однос
		звањето во кое е избран и во која научна област	Областа во која што е докториран	институцијата каде има засновано работен однос		зимски	летен	
1	/	/	/	/	/	/	/	/
2								
3								
Вкупно								

Табела 8.4. Број на потребните наставници за реализирање на високообразовна дејност на студиската програма (член 28 од Правилникот за стандарди и нормативи за основање и вршење на високообразовна дејност, “Службен весник на Република Македонија”, бр.245/2022)

Ред бр.	Наставници вклучени во реализација на студиската програма	А	Б	В	Г	Број на часови по наставник - годишно ² (Бx15) x Г
		Број на наставни предмети	Вкупен фонд на часови по основ на предмети	Број на студенти за кои се бара акредитација	Големина на групата за предавања и вежби за редовни студенти ³	
1	Проф. Д-р Зора Јачова	4	(2x1/2 од 2) + (2x2)= 6	25	1	90
2	Проф. Д-р Владимир Трајковски	1	1		1	15
3.	Проф. Д-р Даниела Димитрова Радојичиќ	2	(2x1/2 од 2) = 2		1	30
4	Проф. Д-р Зоран Киткањ	1	1		1	15
5	Проф. Д-р Наташа Ангеловска Галевска	1	2		1	30
6	Проф. Д-р Огнен Спасовски	1	1		1	15
7	Проф. Д-р Дејан Горѓевиќ	1	1		1	15

9. Список на обезбеден потребен број лица на ненаставен кадар, согласно член 13 од Правилникот за стандарди и нормативи за основање и вршење на високообразовна дејност (Службен весник на Република Северна Македонија бр 245/22)

Табела. 9.1. Збирен преглед на ненаставен/административен кадар по звање и работните места на високообразовната установа (факултет односно висока стручна школа)

Ред. број	Опис на работно место	Квалификација	Број на лица
1.	Одделение за библиотечно работење	Високо образование	10
2.	Одделение за студентски прашања	Високо образование	7
3.	Служба за помошно-технички кадар (дел од одделение за правни и општи работи)	Основно и средно образование	11
4.	Одделение за финансиско, сметководствено	Високо образование	4

² Број на недели во еден семестар. Ако предметите се изведуваат во два семестра се запишува 30 недели т.е една академска година.

³ Големина на групата за предавања и вежби се добива на тој начин што бројот на студенти за кои се бара акредитација се собира во зависност од големината на групата предвидена за предавања и вежби согласно член 35 од Правилникот за стандарди и нормативи за основање и вршење на високообразовна дејност, (“Службен весник на Република Македонија”, бр.245/2022) пр. група за предавања – најмногу 100 студенти се смета како една група. Доколку утврдениот број се зголеми за 50% се отвара нова група за предавања и во графата „Г“ се запишува 2.

ПРИЛОГ БР. 3

1. Предметни програми со информации согласно со членот 4 од Правилникот за содржина на студиските програми (“Службен весник на Република Македонија”, бр.79/2023)

Прилог бр.3		Предметна програма од втор циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Едукација и рехабилитација на лицата со оштетен слух Education and rehabilitation of persons with hearing impairments			
2.	Код	Д-ОС101-3/24			
3.	Студиска програма	Специјална едукација и рехабилитација – оштетување на слухот			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Институт за специјална едукација и рехабилитација			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	втор циклус на студии			
6.	Академска година / семестар	Година	прва	семестар	1
7.	Оптовареност со предметот изразена во ЕКТС кредити	8			
8.	Наставник (во случај на повеќе наставници назначен одговорен наставник)	Проф. Д-р Зора Јачова			
9.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски јазик			
10.	Неопходни предуслови за слушање и полагање на предметот	Нема			
11.	Цели на предметната програма (компетенции) и резултати од учењето:	Студентите на последипломски студии да ги збогатат своите теоретски знаења со најновите истражувања од областа на рехабилитацијата и едукацијата на лицата со оштетен слух.			
12.	Детална содржина на предметот по поглавја и единици со резултатите од учење за секое поглавје	Современи пристапи во рехабилитацијата на слушањето и говорот; Раната интервенција на децата со оштетен слух; Аудитивен тренинг; Кохлеарниот имплант и образованието; Современи пристапи во едукацијата на децата со оштетен слух; Инклузивното образование на децата со оштетен слух; Глувите деца и билингвалното образование; Психосоцијални аспекти на глувоста.			
13.	Заемна поврзаност на предметите	Постои тематска корелација помеѓу предметите во програмата			
14.	Детален опис на наставните и работните методи за предметот	Предавања со активно учество на студентите (образложување, демонстрација, дискусија, примери, решавање на проблеми, работилници). Семинарски вежби (самостојно учење, дискусии, презентации, набљудување, тимска работа, студии на случај, критичко читање и пишување, играње на улоги, портфолио, евалуација, самоевалуација). Индивидуални и групни консултации, мултимедија			

15.	Вкупен расположив фонд на време	240 часа					
16.	Форми на наставните активности	16.1.	Предавања- теоретска настава. часови	30			
		16.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа: часови	/			
		16.3.	Пракса: часови				
17.	Други форми на активности	17.1.	Проектни задачи: часови	49			
		17.2.	Самостојни задачи: часови	49			
		17.3.	Домашно учење - задачи	112			
18	Услови за потпис	редовна посета на настава					
19	Начин на оценување						
	19.1.	Тестови: бодови	70				
	19.2.	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна: бодови	30				
	19.3.	Завршен испит: бодови	100				
20	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода		5 (пет) (F)			
		51 x до 60 бода		6 (шест) (E)			
		61 x до 70 бода		7 (седум) (D)			
		од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)			
		од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)			
		од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	евалуација и самоевалуација					
22.	Литература						
	Задолжителна литература						
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година	
	22.1.	1.	Wang, O.&Andrews, J. (ed.)	Literacy and Deaf Education: Toward a Global Understanding	Gallaudet University Press	2020	
		2.	Cawthon, S. & Garberoglio, C.	Research in Deaf Education: Contexts, Challenges, and Considerations	Oxford: Oxford University Press.	2017	
		3.	Marschark, M.,Tang, G., Knoors, H.	Bilingualism and Bilingual Deaf Education	Oxford: Oxford University Press.	2014	
		4.	Marschark, M.& Spencer, P. (ed.)	Deaf Studies, Language and Education.	Oxford: Oxford University Press.	2010	
		5.	Marschark, M., Skordilis, E., Venetta, L. (ed.)	Diversity in deaf education	Oxford: Oxford University Press.	2016	
		6.	Luft, P.	Promoting Positive Transition Outcomes:Effective Planning for Deaf and Hard of Hearing Young Adults	Gallaudet University Press	2016	
	22.2.	Дополнителна литература					
			Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Galloway, C.&Young, A. (ed.)	Deafness and Education in UK: Research Perspectives.	London: Whurr Publisher.	2003	
		2.	Hogan, A.	Hearing rehabilitation for deafened adults: A psychosocial approach.	London: Whurr Publisher.	2001	
	3.	Kurtzer-White, E.&Luterman, D. (ed.)	Early Childhood Deafness.	Baltimore:York Press.	2001		

	4.	Crystal, D., Lesser, R.&Snowling, M. (ed.)	Hearing Impairment and Auditory perception and Language Disability.	London:Whurr Publisher.	2003
	5.	Stokes, J. (ed.)	Hearing Impaired Infants: Support in the First Eighteen Months.	London: Whurr Publisher.	2002
	6.	McCracen, W.&Laotide-Kamp, S.	Audiology in Education.	London:Whurr Publisher.	2002
	7.	Scheetz, N.	Psychosocial aspects of Deafness.	Boston:Pearson Education.	2004

Ред.број: 2

Прилог бр.3		Предметна програма од втор циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Глувослепи лица			
2.	Код	Д-ОС102-3/24			
3.	Студиска програма	Специјална едукација и рехабилитација – оштетување на слухот			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Институт за специјална едукација и рехабилитација			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	втор циклус на студии			
6.	Академска година / семестар	Година	прва	семестар	1
7.	Оптовареност со предметот изразена во ЕКТС кредити	8			
8.	Наставник (во случај на повеќе наставници назначен одговорен наставник)	Проф. д-р Зора Јачова Проф. д-р Даниела Димитрова-Радојичиќ			
9.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски јазик			
10.	Неопходни предуслови за слушање и полагање на предметот	Нема			
11.	Цели на предметната програма (компетенции) и резултати од учењето:	Студентите на последипломски студии да ги збогатат своите теоретски знаења со најновите истражувања од областа на комуникацијата, едукацијата и рехабилитација на глувослепите лица.			
12.	Детална содржина на предметот по поглавја и единици со резултатите од учење за секое поглавје	Историски развој на едукација на глувослепите лица; Преваленција и етиологија на глувослепост; Развојни карактеристики на децата со глувослепост; Интервенција кај глувослепите лица; Комуникација со глувослепо лице; Посебни програми во рехабилитацијата и едукацијата на глувослепите лица; Грижата на општеството за глувослепите лица.			
13.	Заемна поврзаност на предметите	Постои тематска корелација помеѓу предметите во програмата			
14.	Детален опис на наставните и работните методи за предметот	Предавања со активно учество на студентите (образложување, демонстрација, дискусија, примери, решавање на проблеми, работилници). Семинарски вежби (самостојно учење, дискусии, презентации, набљудување, тимска работа, студии на случај, критичко читање и			

		пишување, играње на улоги, портфолио, евалуација, самоевалуација). Индивидуални и групни консултации.				
15.	Вкупен расположив фонд на време	240 часа				
16.	Форми на наставните активности	16.1.	Предавања- теоретска настава. часови	30		
		16.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа: часови			
		16.3.	Пракса: часови			
17.	Други форми на активности	17.1.	Проектни задачи: часови	49		
		17.2.	Самостојни задачи: часови	49		
		17.3.	Домашно учење - задачи	112		
18	Услови за потпис	редовна посета на настава				
19	Начин на оценување					
	19.1.	Тестови: бодови			70	
	19.2.	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна: бодови			30	
	19.3.	Завршен испит: бодови			100	
20	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до 50 бода		5 (пет) (F)	
			51 x до 60 бода		6 (шест) (E)	
			61 x до 70 бода		7 (седум) (D)	
			од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)	
			од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)	
			од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	евалуација и самоевалуација				
22.	Литература					
	Задолжителна литература					
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	22.1.	1.	Радовановиќ В., Радиќ Шестиќ М., Ковачевиќ Ј.	Специфичност комуникације у настави код ученика са сензорним сметњама	ИЦФ, Београд	2018
		2.	Aitken S., Buultjens M., Clark C., Eyre J., Pease L.	Techhing Children who are Deafblind	David Fulton Publishers, London	2002
		3.	Riggio M., McLetchie B.	Deafblindness: Educational Service Guidelines	Perkins School for the Blind Watertown, MA, USA	2008
	Дополнителна литература					
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	22.2.	1.	McInnes J.	A Guide to Planning and Support for Individuals Who are Deafblind	University of Toronto Press, Canada	1999
		2.	Riggio M., et al.	Competencies for Teachers of Learners who are Deafblind	Perkins School for the Blind Watertown, MA, USA	2008
3.		Rowland R.	Assessing Communication and Learning in Young Children Who are Deafblind or Who Have Multiple Disabilities	Design to Learn Projects, Oregon Health & Science University	2009	

Ред. бр. 3

Прилог бр.3		Предметна програма од втор циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Универзален дизајн и учење			
2.	Код	Д-ОС103-3/24			
3.	Студиска програма	Специјална едукација и рехабилитација – оштетување на слухот			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Институт за специјална едукација и рехабилитација			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	втор циклус на студии			
6.	Академска година / семестар	Година	прва	семестар	2
7.	Оптовареност со предметот изразена во ЕКТС кредити	8			
8.	Наставник (во случај на повеќе наставници назначен одговорен наставник)	Проф. Д-р Зора Јачова Проф. Д-р Даниела Димитрова Радојичиќ			
9.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски јазик			
10.	Неопходни предуслови за слушање и полагање на предметот	Нема			
11.	Цели на предметната програма (компетенции) и резултати од учењето:	Студентите на последипломски студии да ги збогатат своите теоретски знаења со најновите истражувања од областа на универзалниот дизајн во образованието на ученици со попреченост.			
12.	Детална содржина на предметот по поглавја и единици со резултатите од учење за секое поглавје	Поим и дефиниција за универзален дизајн на учење (УДУ). Разлики помеѓу универзален дизајн на учење и традиционалното образование. Принципи на универзален дизајн на учење. Ефекти од универзален дизајн на учење во наставата. Универзалниот дизајн во оценувањето на учениците. Важноста од примената на универзален дизајн на учење кај учениците со попреченост.			
13.	Заемна поврзаност на предметите	Постои тематска корелација помеѓу предметите во програмата			
14.	Детален опис на наставните и работните методи за предметот	Предавања со активно учество на студентите (образложување, демонстрација, дискусија, примери, решавање на проблеми, работилници). Семинарски вежби (самостојно учење, дискусии, презентации, набљудување, тимска работа, студии на случај, критичко читање и пишување, играње на улоги, портфолио, евалуација, самоевалуација). Индивидуални и групни консултации, мултимедија			
15.	Вкупен расположив фонд на време	240 часа			
16.	Форми на наставните активности	16.1.	Предавања- теоретска настава. часови	30	
		16.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа: часови		
		16.3.	Пракса: часови		
17.	Други форми на активности	17.1.	Проектни задачи: часови	49	
		17.2.	Самостојни задачи: часови	49	
		17.3.	Домашно учење - задачи	112	
18.	Услови за потпис	редовна посета на настава			

19	Начин на оценување					
	19.1.	Тестови: бодови			70	
	19.2.	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна: бодови			30	
	19.3.	Завршен испит: бодови			100	
20	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до 50 бода		5 (пет) (F)	
			51 x до 60 бода		6 (шест) (E)	
			61 x до 70 бода		7 (седум) (D)	
			од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)	
			од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)	
			од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		евалуација и самоевалуација			
22.	Литература					
	Задолжителна литература					
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	22.1.	1.	Hayes, A., Turnbull, A., Moran, N.	Universal design for learning to help all children read: Promoting Literacy for Learners with Disabilities	Washington, D.C.: USAID	2018
		2.	Meyer, A., Rose, D.H., Gordon, D.	Universal design for learning: Theory and practice.	CAST Professional Publishing	2014
		3.	Hall, T.E., Meyer, A., Rose, D.H.	Universal design for Learning in the classroom	Guilford Press, New York	2012
	Дополнителна литература					
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	22.2.	1.	Hall, T., Strangman, N., Meyer, A.	Differentiated Instruction and Implications for UDL Implementation	Wakefield, MA: National Center on Accessing the General Curriculum	2003
		2.	Novak, K.	UDL now! A teacher's guide to applying universal design for learning in today's classroom	Wakefield, MA: CAST Professional Publishing	2016
3.		Rose, D.H., Gravel, J.W., Domings, Y.M.	UDL Unplugged: The role of technology in UDL	CAST: UDL Unplugged: The Role of Technology in UDL	2010	

Ред. бр. 4

Прилог бр.3		Предметна програма од втор циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Комуникација на лицата со оштетен слух			
2.	Код	Д-ОС204-3/24			
3.	Студиска програма	Специјална едукација и рехабилитација – оштетување на слухот			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Институт за специјална едукација и рехабилитација			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	втор циклус на студии			
6.	Академска година / семестар	Година	прва	семестар	1
7.	Оптовареност со предметот изразена во ЕКТС кредити	8			
8.	Наставник (во случај на повеќе наставници назначен одговорен наставник)	Проф. д-р Зора Јачова			
9.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски јазик			
10.	Неопходни предуслови за слушање и полагање на предметот	Нема			
11.	Цели на предметната програма (компетенции) и резултати од учењето:	Студентите на последипломски студии да ги збогатат своите теоретски знаења со најновите истражувања од областа на комуникацијата и јазикот на лицата со оштетен слух.			
12.	Детална содржина на предметот по поглавја и единици со резултатите од учење за секое поглавје	Истражувања за јазичниот развој на децата со оштетен слух; Последици на прелингвалното оштетување на слухот врз усвојувањето на јазикот; Специфичности во читањето и пишувањето на децата со оштетен слух; Комуникациски опции кај децата со оштетен слух; Филозофија на тотална комуникација: Комуникација кај глувослепите деца; Фонологија, мофологија и синтакса на знаковниот јазик; Систем на нотација (ASL/BSL); Разлики меѓу знаковните јазици.			
13.	Заемна поврзаност на предметите	Постои тематска корелација помеѓу предметите во програмата			
14.	Детален опис на наставните и работните методи за предметот	Предавања со активно учество на студентите (образложување, демонстрација, дискусија, примери, решавање на проблеми, работилници). Семинарски вежби (самостојно учење, дискусии, презентации, набљудување, тимска работа, студии на случај, критичко читање и пишување, играње на улоги, портфолио, евалуација, самоевалуација). Индивидуални и групни консултации, мултимедија			
15.	Вкупен расположив фонд на време	240 часа			
16.	Форми на наставните активности	16.1.	Предавања- теоретска настава. часови	30	
		16.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа: часови	/	
		16.3.	Пракса: часови		
17.	Други форми на активности	17.1.	Проектни задачи: часови	49	
		17.2.	Самостојни задачи: часови	49	
		17.3.	Домашно учење - задачи	112	

18	Услови за потпис	редовна посета на настава					
19	Начин на оценување						
	19.1.	Тестови: бодови			70		
	19.2.	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна: бодови			30		
	19.3.	Завршен испит: бодови			100		
20	Критериуми за оценување (бодови/оценка)	до 50 бода			5 (пет) (F)		
		51 x до 60 бода			6 (шест) (E)		
		61 x до 70 бода			7 (седум) (D)		
		од 71 до 80 бода			8 (осум) (C)		
		од 81 до 90 бода			9 (девет) (B)		
		од 91 до 100 бода			10 (десет) (A)		
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	евалуација и самоевалуација					
22.	Литература						
	22.1.	Задолжителна литература					
		Ред. број		Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Paul, P. (ed.)		The Education of d/Deaf and Hard of Hearing Children: Perspectives on Language and Literacy Development	Mdpi AG	2020
		2.	Rosen, r.		The Routledge Handbook of Sign Language Pedagogy	Routledge	2020
		3.	Quer, J., Pfau, P., Herrmann, A.		The Routledge Handbook of Theoretical and Experimental Sign Language Research	Routledge	2021
		4.	Louis,R.		New Research on Sign Language	Nova Science Publisher	2017
		5.	Padden, C.		Interaction of Morphology and Syntax in American Sign Language	Routledge	2016
		6.	Orfanidou, E., Bencie Woll, B., Morgan, G.		Research Methods in Sign Language Studies: A Practical Guide	Wiley-Blackwell	2015
		7.	Napier, J.		Linguistic Coping Strategies in Sign Language Interpreting	Gallaudet University Press.	2016
		8.	Marschark, M.& Spencer, P. (ed.)		Deaf Studies, Language and Education.	Oxford: Oxford University Press.	2010
	9.	Bauer, A.		The Use of Signing Space in a Shared Sign Language of Australia	De Gruyter Mouton	2014	
	10.	Rankin, P, Miako,N.		Form, Meaning, and Focus in American Sign Language	Gallaudet University Press.	2013	
	22.2.	Дополнителна литература					
		Ред. број		Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Јачова, З., Ковачева-Вељановска, О., Каровска, А.		Разлики меѓу знаковните јазици	Скопје:Круг	2011
2.		Schulmeister, R.&Reinitzer H. (ed.)		Progress in Sign Language Research.	Hamburg:Signum-Verlag.	2002	
3.		Armstrong, D., Karchmer, M.,&Cleve, J. (ed.)		The Study of Signed Languages.	Washington:	2002	
		Easterbrooks, S.&Baker, S.		Language Learning in Children Who are Deaf and Hard of Hearing	Boston: Allyn and Bacon.	2002	
		Liddell, S.		Grammar, Gesture, and Meaning in American Sign Language	Cambridge:Cambridge University Press	2003	
		Aitken, S., Buultjens, M., Clark, C., Eyre, J. &Pease, L. (ed.)		Teaching Children who are Deafblind.	London: David Fulton Publishers	2002	

Ред.број: 5

Прилог бр.3		Предметна програма од втор циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Планирање на научното истражување			
2.	Код	Д-ОС205-3/24			
3.	Студиска програма	Специјална едукација и рехабилитација – оштетување на слухот			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Институт за специјална едукација и рехабилитација			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	втор циклус на студии			
6.	Академска година / семестар	Година	прва	семестар	2
7.	Оптовареност со предметот изразена во ЕКТС кредити	7			
8.	Наставник (во случај на повеќе наставници назначен одговорен наставник)	Проф. Д-р Наташа Ангеловска Галевска			
9.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски јазик			
10.	Неопходни предуслови за слушање и полагање на предметот	Нема			
11.	Цели на предметната програма (компетенции) и резултати од учењето:	<ul style="list-style-type: none"> - Комплексно познавање на различните видови истражувања и истражувачки парадигми и нивната теоретско-филозофска заснованост - Оспособеност за избор и формулација на проблем за научно истражување со соодветни истражувачки прашања и хипотетска рамка - Оспособеност за развивање на научно-истражувачки проект и идентификација на одделните етапи и методолошки компоненти на истражувањето - Оспособеност за избор на адекватни истражувачки техники и инструменти за проучување на проблеми од областа на специјалната едукација и рехабилитација - Препознавање и примена на соодветни процедури за анализа на квантитативни и квалитативни податоци - Критички однос кон научните факти - Научно-истражувачка љубопитност, одговорност, самостојност и тимска работа 			
12.	Детална содржина на предметот по поглавја и единици со резултатите од учење за секое поглавје	Развојни тенденции во научно-истражувачката работа; Теоретско-епистемолошки и методолошки проблеми; Видови научни истражувања согласно различни поделби и класификации; Методолошка триангулација-предности и ограничувања; Констатирање на факти во научната работа. Грешки при интерпретација на фактите. Тек и етапи на научното истражување; Критериуми и ризици при изборот на проблем за истражување; Пребарување и цитирање на извори на податоци; Библиографија; Изработка на истражувачки проект; Хипотези и варијабли;			

		Популација и примерок; Избор на истражувачки постапки и инструменти; Квантитативна и квалитативна анализа на податоци; Содржина и структура на извештај од истражување; Етика во истражувачката работа;				
13	Заемна поврзаност на предметите	Постои тематска корелација помеѓу предметите во програмата				
14	Детален опис на наставните и работните методи за предметот	Предавања со активно учество на студентите (образложување, демонстрација, дискусија, примери, решавање на проблеми, работилници). Семинарски вежби (самостојно учење, дискусии, презентации, набљудување, тимска работа, студии на случај, критичко читање и пишување, играње на улоги, портфолио, евалуација, самоевалуација). Индивидуални и групни консултации, мултимедија				
15	Вкупен расположив фонд на време	210 часа				
16	Форми на наставните активности	16.1.	Предавања- теоретска настава. часови	30		
		16.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа: часови	/		
		16.3.	Пракса: часови			
17	Други форми на активности	17.1.	Проектни задачи: часови	60		
		17.2.	Самостојни задачи: часови	55		
		17.3.	Домашно учење - задачи	65		
18	Услови за потпис	редовна посета на настава				
19	Начин на оценување					
	19.1.	Тестови: бодови			70	
	19.2.	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна: бодови			30	
	19.3.	Завршен испит: бодови			100	
20	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)		до 50 бода		5 (пет) (F)	
			51 x до 60 бода		6 (шест) (E)	
			61 x до 70 бода		7 (седум) (D)	
			од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)	
			од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)	
			од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)	
21	Метод на следење на квалитетот на наставата		евалуација и самоевалуација			
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Ангелоска-Галевска, Н.	Планирање на научното истражување	Скопје:Филозофски факултет	2023
		2.	Bryman Alan	Social Research Methods	Oxford UP	2016
	3.	Cohen, L., Manion, L., Morrison, K.	Research Methods in Education	London:Routledge	2018	
22.2.	Дополнителна литература					
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година	

		1.	Angeloska Galevska, N.	'Research Methods in Special Education and Rehabilitation-perspectives and limitations', Modern aspects of special education and rehabilitation of persons with disabilities	Fourth International Conference, Ohrid, October 17 th -19 th 2013: Skopje:Faculty of Philosophy, Institute for special education and rehabilitation., pp.419-429	2014
		2.	Angeloska Galevska, N., Ilić Pešić, M.	"Assessing Children with Special Educational Needs in the Inclusive Classrooms", <i>Lodging the Theory in Social Practice</i> (eds. McDermott, J. C., Cotič, M. & Kožuh, A.).	Los Angeles: Education Department, Antioch University. pp. 89-100.	2018
		3.	Creswell, J. W., & Plano Clark, V. L.	Designing and conducting mixed methods research (2nd ed.).	Thousand Oaks, CA: Sage.	2011
		4.	Jacova, Z., Angeloska-Galevska, N., Karovska, A	'Methodology in the Study of a Child with a Cochlea Implant within the Inclusive Classroom'. In B. H. Johnsen (Ed.). <i>Theory and Methodology in International Comparative Classroom Studies</i> .	Oslo: Cappelen Damm Akkademisk. pp. 298-306	2014

Ред.број: 6

Прилог бр.3		Предметна програма од втор циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Асистивни технологии			
2.	Код	Д-ОС101-И/24			
3.	Студиска програма	Специјална едукација и рехабилитација – оштетување на слухот			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Институт за специјална едукација и рехабилитација			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	втор циклус на студии			
6.	Академска година / семестар	Година	прва	семестар	1
7.	Оптовареност со предметот изразена во ЕКТС кредити	6			
8.	Наставник (во случај на повеќе наставници назначен одговорен наставник)	Проф. Д-р Дејан Ѓорѓевиќ			
9.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски јазик			
10.	Неопходни предуслови за слушање и полагање на предметот	Нема			
11.	Цели на предметната програма (компетенции) и резултати од учењето:	- Студентите да се запознаат со теориски и практични аспекти на асистивните технологии, современите уреди и технологии како и методите за нивна примена во рехабилитацијата и едукацијата на лицата со специјални потреби.			
12.	Детална содржина на предметот по поглавја и единици со резултатите од учење за секое поглавје	Асистивни технологии: дефиниција, историја, развој и поделба. Адаптација на околината и технологијата за лицата со посебни потреби. Преглед на асистивни уреди и технологии кои се користат во едукација на лица со посебни потреби. Интеракција со компјутер. Уреди и прилагодување на компјутерот за лица со моторни нарушувања. Уреди и прилагодување на компјутерот за слепи и слабовиди. Уреди и прилагодување на компјутерот за глуви и наглуви. Уреди и прилагодување на компјутерот за лица со когнитивна попреченост. Пристапност на интернет и мултимедија.			
13.	Заемна поврзаност на предметите	Постои тематска корелација помеѓу предметите во програмата			
14.	Детален опис на наставните и работните методи за предметот	Предавања, работилници со користење на интер-активни методи, предавања со примена на ИКТ, употреба на различни аудио-визуелни и дидактички медиуми за активно учење, проектна работа, истражувачки семинарски работи, есеи, библиографии со информативен и критички карактер, симулации, рефлексии, водено самостојно учење			
15.	Вкупен расположив фонд на време	180 часа			
16.	Форми на наставните активности	16.1.	Предавања- теоретска настава. часови	15	
		16.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа: часови	/	
		16.3.	Пракса: часови		
	Други форми на	17.1.	Проектни задачи: часови	50	

17.	активности	17.2.	Самостојни задачи: часови	47		
		17.3.	Домашно учење - задачи	68		
18	Услови за потпис	редовна посета на настава				
19	Начин на оценување					
	19.1.	Тестови: бодови		70		
	19.2.	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна: бодови		30		
	19.3.	Завршен испит: бодови		100		
20	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода		5 (пет) (F)		
		51 x до 60 бода		6 (шест) (E)		
		61 x до 70 бода		7 (седум) (D)		
		од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)		
		од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)		
		од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)		
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Анализа и следење на постигањата на студентите (резултат на тест, квалитет на проектните задачи, мотивација, тимска работа, активност, самостојност, критичност, итн) Повратна информација од студентите преку анонимни евалуациски листи				
22.	Литература					
	Задолжителна литература					
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	22.1.	1.	James K. Luiselli, Aaron J. Fischer	Computer-Assisted and Web-Based Innovations in Psychology, Special Education, and Health	Academic Press	2016
		2.	Rena B. Lewis, John J. Wheeler, Stacy L. Carter	Teaching Students with Special Needs in General Education Classrooms	Pearson	2016
		3.	Ann Turnbull, Rud Turnbull, Michael L. Wehmeyer, Karrie A. Shogren	Exceptional Lives: Special Education in Today's Schools (7th Edition)	Pearson	2012
	Дополнителна литература					
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	22.2.	1.	Klaus Miesenberger, Joachim Klaus; Wolfgang Zagler	Computers Helping People with Special Needs	Springer	2002
		2.	Paul Nisbet, Patrick Poon	Special Access Technology	University of Edinburgh CALL Centre	1998
3.						

Прилог бр.3		Предметна програма од втор циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Психологија на лица со оштетен слух			
2.	Код	Д-М101-И/24			
3.	Студиска програма	Специјална едукација и рехабилитација – оштетување на слухот			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Институт за специјална едукација и рехабилитација			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	втор циклус на студии			
6.	Академска година / семестар	Година	прва	семестар	1
7.	Оптовареност со предметот изразена во ЕКТС кредити	6			
8.	Наставник (во случај на повеќе наставници назначен одговорен наставник)	Проф. Д-р Огнен Спасовски			
9.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски јазик			
10.	Неопходни предуслови за слушање и полагање на предметот	Нема			
11.	Цели на предметната програма (компетенции) и резултати од учењето:	<p>- Студентите да можат да ги толкуваат, анализираат и применуваат научните сознанија за специфичните развојни и личностни карактеристики на лицата со оштетен слух. Програмата има за цел да студентите да ги развиваат професионалните компетенции во сферата, нужни за ефикасно работење со лицата со оштетен слух, во нивен најдобар интерес, за поддршка на нивна суштинска образовна и социјална инклузија.</p>			
12.	Детална содржина на предметот по поглавја и единици со резултатите од учење за секое поглавје	<p>Психологија на лицата со оштетен слух како применета дисциплина. Предмет и задачи. Поим за диверзитет и аспекти на диверзитетот. Важноста на условите и поддршката за когнитивниот, социо-емоционалниот и личностниот развој на лицата со оштетен слух. Современи дискурси и концепти во работата со лицата со оштетен слух. Принципи на психолошка помош во работата со лица со оштетен слух. Современи дискурси и концепти за психологијата на лица со оштетен слух.</p>			
13.	Заемна поврзаност на предметите	Постои тематска корелација помеѓу предметите во програмата			
14.	Детален опис на наставните и работните методи за предметот	Предавања, работилници со користење на интер-активни методи, предавања со примена на ИКТ, употреба на различни аудио-визуелни и дидактички медиуми за активно учење, проектна работа, истражувачки семинарски работи, есеи, библиографии со информативен и критички карактер, симулации, рефлексии, водено самостојно учење			
15.	Вкупен расположив фонд на време	180 часа			
16.	Форми на наставните активности	16.1.	Предавања- теоретска настава. часови	15	
		16.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски),	/	

			семинари, тимска работа: часови			
		16.3.	Пракса: часови			
17.	Други форми на активности	17.1.	Проектни задачи: часови		50	
		17.2.	Самостојни задачи: часови		47	
		17.3.	Домашно учење - задачи		68	
18	Услови за потпис	редовна посета на настава				
19	Начин на оценување					
	19.1.	Тестови: бодови			70	
	19.2.	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна: бодови			30	
	19.3.	Завршен испит: бодови			100	
20	Критериуми за оценување (бодови/оценка)	до 50 бода			5 (пет) (F)	
		51 x до 60 бода			6 (шест) (E)	
		61 x до 70 бода			7 (седум) (D)	
		од 71 до 80 бода			8 (осум) (C)	
		од 81 до 90 бода			9 (девет) (B)	
		од 91 до 100 бода			10 (десет) (A)	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Анализа и следење на постигањата на студентите (резултат на тест, квалитет на проектните задачи, мотивација, тимска работа, активност, самостојност, критичност, итн) Повратна информација од студентите преку анонимни евалуациски листи				
22.	Литература					
	Задолжителна литература					
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	22.1.	1.	Спасовски, О	Психологија на лица со оштетен слух (Збирка материјали за интерна употреба)	Филозофски факултет - Скопје	2023
		2.	Лани Флоријан	Прирачник за образование на лица со посебни потреби.	Арс Студио	2017
		3.	Reed, H.	The Psychosocial Effects of Hearing Loss on Adults	University of Akron	2018
	Дополнителна литература					
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	22.2.	1.	Helvik, A.-S. et al.	Psychological well-being of adults with acquired hearing impairment	Disability and Rehabilitation	2006
		2.	John F. Dovidio, James M. Jones, Deborah L. Vietze	Psychology of Diversity	Wiley	2013
3.		Taleb, N.	Antifragile: Things That Gain from Disorder	Random House	2014	

Ред. бр. 7

Прилог бр.3		Предметна програма од втор циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Генетски аспекти на развојните нарушувања			
2.	Код	Д-ОС103-И/24			
3.	Студиска програма	Специјална едукација и рехабилитација – оштетување на слухот			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Институт за специјална едукација и рехабилитација			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	втор циклус на студии			
6.	Академска година / семестар	Година	прва	семестар	1
7.	Оптовареност со предметот изразена во ЕКТС кредити	6			
8.	Наставник (во случај на повеќе наставници назначен одговорен наставник)	Проф. Д-р Владимир Трајковски			
9.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски јазик			
10.	Неопходни предуслови за слушање и полагање на предметот	Нема			
11.	Цели на предметната програма (компетенции) и резултати од учењето:	<ul style="list-style-type: none"> - добивање на научни и продлабочени сознанија за генетиката на развојните нарушувања. - проширување на знаењата од основните принципи во хуманата генетика. - синтеза на научните сознанија за наследувањето и клиничката медицина, со што се настојува да се најде етиолошка основа за промените во наследната материја на развојните нарушувања. - запознавање со базичните поими, теоретски концепции и епириски сознанија за генетиката и нејзиното влијание врз развојните нарушувања. - разбирање на врската помеѓу генетиката и развојните нарушувања. - оспособеност за критичко промислување и самостојно истражување на генетиката на развојните нарушувања; - оспособеност за препознавање и дијагностицирање на болести и синдроми кои водат до развојните нарушувања; - способност за прибирање, анализирање, оценка и презентирање на информации, идеи и концепти за клучните подрачја на генетиката, односно да покажува способност за синтетизирање и интегрирање на знаењата стекнати во текот на студиите. 			
12.	Детална содржина на предметот по поглавја и единици со резултатите од учење за секое поглавје	Клеточна и молекуларна основа на наследувањето. Хромозоми и клеточна делба. Видови наследување. Синдроми и болести кои предизвикуваат интелектуална попреченост, аутизам, тешкотии во учењето, слушни и говорни нарушувања, визуелни нарушувања, моторни нарушувања: хромозмски синдроми; автосомно доминантни заболувања; автосомно рецесивни заболувања; X-врзани заболувања; полигенско мултифакториелни синдроми, митохондријални нарушувања. Генетско советување. Генотерапија			

13	Заемна поврзаност на предметите	Постои тематска корелација помеѓу предметите во програмата				
14.	Детален опис на наставните и работните методи за предметот	Предавања со активно учество на студентите (образложување, демонстрација, дискусија, примери, решавање на проблеми, работилници). Семинарски вежби (самостојно учење, дискусии, презентации, набљудување, тимска работа, студии на случај, критичко читање и пишување, играње на улоги, портфолио, евалуација, самоевалуација). Индивидуални и групни консултации.				
15.	Вкупен расположив фонд на време	180 часа				
16.	Форми на наставните активности	16.1.	Предавања- теоретска настава. часови	15		
		16.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа: часови	/		
		16.3.	Пракса: часови			
17.	Други форми на активности	17.1.	Проектни задачи: часови	50		
		17.2.	Самостојни задачи: часови	47		
		17.3.	Домашно учење - задачи	68		
18	Услови за потпис	редовна посета на настава				
19	Начин на оценување					
	19.1.	Тестови: бодови			70	
	19.2.	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна: бодови			30	
	19.3.	Завршен испит: бодови			100	
20	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)		до 50 бода		5 (пет) (F)	
			51 x до 60 бода		6 (шест) (E)	
			61 x до 70 бода		7 (седум) (D)	
			од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)	
			од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)	
			од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Анализа и следење на постигањата на студентите (резултат на тест, квалитет на проектните задачи, мотивација, тимска работа, активност, самостојност, критичност, итн) Повратна информација од студентите преку анонимни евалуациски листи				
22.	Литература					
	Задолжителна литература					
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	22.1.	1.	Трајковски В.	Хумана генетика и физиологија	Филозофски факултет, Институт за психологија	2018
		2.	Turnpenny P, Ellard S.	Emerijeve Osnove Medicinske Genetike.	Medicinska naklada, Zagreb	2011
		3.	Nussbaum RL, McInnes RR, Willard HF.	Thompson & Thompson Genetics in Medicine.	W.B. Saunders Company, Philadelphia,	2001
	22.2.	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година

	1.	Трајковски В.	Хумана генетика	Филозофски факултет, Институт за дефектологија	2005
	2.	Михајловиќ Љ, Михајловиќ Н.	Хумана генетика.	Висока медицинска школа струкових студија, Ќуприја	2009
	3.	Popić Palić F.	Humana genetika.	Univerzitet u Novom Sadu, Medicinski fakultet, Novi Sad	2007

Ред. бр. 8

Прилог бр.3		Предметна програма од втор циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Социопедија			
2.	Код	Д-ОС104-И/24			
3.	Студиска програма	Специјална едукација и рехабилитација – оштетување на слухот			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Институт за специјална едукација и рехабилитација			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	втор циклус на студии			
6.	Академска година / семестар	Година	прва	семестар	1
7.	Оптовареност со предметот изразена во ЕКТС кредити	6			
8.	Наставник (во случај на повеќе наставници назначен одговорен наставник)	Проф. Д-р Зоран Киткањ			
9.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски јазик			
10.	Неопходни предуслови за слушање и полагање на предметот	Нема			
11.	Цели на предметната програма (компетенции) и резултати од учењето:	- Стекнување на најнови сознанија за причините, облиците и видовите на манифестирања на неприфатливи форми на однесувања кај децата и младите.			
12.	Детална содржина на предметот по поглавја и единици со резултатите од учење за секое поглавје	Терминолошки проблеми во детерминирањето на појавите. Обем, динамика и структура на асоцијално, прекршочно и криминално однесување. Детерминирање на поимот малолетник и кривично правна одговорност кај малолетните лица. Агресија и насилство во училиштата. Теории на престапничко однесување. Социјална превенција на малолетничкиот криминалитет. Социопатија и криминалитет.			
13.	Заемна поврзаност на предметите				
14.	Детален опис на наставните и работните методи за предметот	Предавања, работилници со користење на интер-активни методи, предавања со примена на ИКТ, употреба на различни аудио-визуелни и дидактички медиуми за активно учење, проектна работа,			

		истражувачки семинарски работи, есеи, библиографии со информативен и критички карактер, симулации, рефлексии, водено самостојно учење				
15.	Вкупен расположив фонд на време	180 часа				
16.	Форми на наставните активности	16.1.	Предавања- теоретска настава. часови	15		
		16.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа: часови	/		
		16.3.	Пракса: часови			
17.	Други форми на активности	17.1.	Проектни задачи: часови	50		
		17.2.	Самостојни задачи: часови	47		
		17.3.	Домашно учење - задачи	68		
18	Услови за потпис	редовна посета на настава				
19	Начин на оценување					
	19.1.	Тестови: бодови			70	
	19.2.	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна: бодови			30	
	19.3.	Завршен испит: бодови			100	
20	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)		до 50 бода		5 (пет) (F)	
			51 x до 60 бода		6 (шест) (E)	
			61 x до 70 бода		7 (седум) (D)	
			од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)	
			од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)	
			од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Анализа и следење на постигањата на студентите (резултат на тест, квалитет на проектните задачи, мотивација, тимска работа, активност, самостојност, критичност, итн) Повратна информација од студентите преку анонимни евалуациски листи				
22.	Литература					
	Задолжителна литература					
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	22.1.	1.	Jasović Ž.	Kriminologija maloletnicke delinkvencije	Naucna knjiga, Beograd	1991
		2.	Milutinović M., Aleksić Z.	Maloletnička delinkvencija	Naucna knjiga, Beograd	1989
		3.	Radovanović D.	Poremećai ponašanja u sistemu obrazovanja	FSER-CIDD, Beograd	2008
		4.	Radovanović D.	Poremećai ponašanja i prestupništvo mladih: specijalno pedagoški diskurs	FSER-CIDD, Beograd	2007
	Дополнителна литература					
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	22.2.	1.	Singer M., Lj.M. Todorović	Delinkvencija Mladih	Globus(etc.), Zagreb	1993
		2.	Radulović M. D	Psihologija kriminala Psihopatija i prestupništvo	FSER i Institut za kriminološka i sociološka istraživanja, Beograd	2006
		3.	Krivokapić V.	Prevenција kriminaliteta	Nade design, Beograd, Narodno delo Beograd	2008

		4.	Сулејманов З.	Криминологија	Графос, Скопје	2007
		5.	Арнаудовски Љ.	Криминологија	4. 2-ри Август, Штип	2007
		6.	Žižak A.	Izazovi grupnog rada s djecom, mladima i odraslima u riziku	Sveučilište u Zagrebu Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Zagreb	2008
		7.	Bouillet D.	Priručnik za diferencirani tretman maloljetnih delinkvenata na temelju konceptualne razine s uputama za upotrebu testa nedovršenih rečenica	Sveučilište u Zagrebu Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Zagreb	1998

ПРИЛОЗИ

Прилог бр. 5 Додаток на диплома

1. Податоци за носителот на дипломата	
1.1. Име	
1.2. Презиме	
1.3. Датум на раѓање, место и држава на раѓање	дд.мм.гггг, место, држава на раѓање
1.4. Матичен број	и бр. на досие хх/12
2. Податоци за стекнатата квалификација	
2.1. Датум на издавање	датум на магистрирање
2.2. Назив на квалификацијата	<i>Магистер по специјална едукација и рехабилитација -оштетувања на слухот/ Master of Special Education and Rehabilitation – hearing impairments (M.Sc.)</i>
2.3. Име на студиската програма, односно главно студиско подрачје, поле и област на студиите	Специјална едукација и рехабилитација – оштетување на слухот 5 Општествени науки 5.3 Образование (Воспитание и образование) 5.03.00.03. Методика 5.03.00.16. Ортопедагогија 5.03.00.17. Логопедија 5.03.00.18. Специјална едукација и рехабилитација 5.03.00.19. Друго
2.4. Име и статус на високообразовната/научната установа која ја издава дипломата	Државен универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје Филозофски факултет во Скопје Решение за акредитација на Одборот за акредитација Решение за почеток со работа од МОН бр.
2.5. Име и статус на високообразовната/научната установа (доколку е различна) која ја администрира дипломата	/
2.6. Јазик на наставата	Македонски јазик
3. Податоци за степен (циклус) на квалификацијата	
3.1. Вид на квалификацијата (академски/стручни студии)	Академски студии
3.2. Степен (циклус) на квалификацијата	Втор циклус
3.3. Траење на студиската програма: години и ЕКТС кредити	1 година / 60 кредити
3.4. Услови за запишување на студиската програма	

